

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Το ρήμα στη αφήγηση»

Συγγραφή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

Εφαρμογή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Το ρήμα στην αφήγηση

Εφαρμογή σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Ν. Επιβατών

Χρονολογία

Από 10-01-2013 έως 11-01-2013

Από 15-04-2012 έως 17-04-2013

Από 18-04-2012 έως 19-04-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

3^η Ενότητα: Ταξίδι στον κόσμο της φύσης (Στοιχεία αφήγησης)

5^η Ενότητα: Γνωρίζω το μαγικό κόσμο του θεάτρου και του κινηματογράφου (Κείμενο 1 και τετράδιο εργασιών)

8^η Ενότητα: Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες: παρακολουθώ και συμμετέχω προσέγγιση (κριτήριο στάσης).

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: [Edmodo/YouTube](#)

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ξεκινήσαμε με τον προβληματισμό των: «τι», «πώς» και «πότε» της διδασκαλίας, «πώς μπορούμε να δομήσουμε ένα σενάριο, έτσι ώστε να ενσωματώσουμε δημιουργικά τις ΤΠΕ», «τι είδους εγγράμματα ταυτότητες μαθητών καλούμαστε να δομήσουμε», τι συνέπειες έχει στη συγκρότηση των μαθητών μας το όλο εγχείρημα. Θεωρητικά αποβλέπαμε σε μια σύγχρονη προσέγγιση του μαθήματος. Με τον όρο «σύγχρονες προσεγγίσεις» νοούνται οι σύγχρονες διδακτικές θεωρήσεις των γλωσσικών - φιλολογικών μαθημάτων αλλά και οι σύγχρονες θεωρίες μάθησης, όπως η προσέγγιση του εποικοδομισμού (η μάθηση ως διαδικασία δημιουργίας της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές) και οι κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις (η μάθηση ως αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης και συμμετοχής σε κοινωνικές ομάδες) με αλλαγή του ρόλου των μαθητών, οι οποίοι δεν παρακολουθούν απλώς τον δάσκαλο, αλλά εμπλέκονται δημιουργικά στην παραγωγή της σχολικής γνώσης, αναπτύσσουν γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες υψηλότερου επιπέδου, ενώ εξοικειώνονται ταυτόχρονα με πρακτικές του ψηφιακού γραμματισμού αξιοποιώντας λειτουργικά τα νέα μέσα. Στο πλαίσιο αυτό η τάξη μετατράπηκε σταδιακά σε κοινότητα δημιουργικής μάθησης. Μια τέτοιου είδους διδακτική λογική απαιτεί από τον δάσκαλο να διαβάσει «την ύλη» που έχει να διδάξει περισσότερο δημιουργικά και κάθετα και λιγότερο διεκπεραιωτικά – γραμμικά (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Ελένη Ξυλά, Το ρήμα στην αφήγηση, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σκεπτικό της παρούσας διδακτικής πρότασης ξεκινούσε από τη διαπίστωση ότι τα παιδιά της Α΄ Γυμνασίου χρησιμοποιούν περιορισμένο αριθμό ρημάτων τόσο στον προφορικό όσο και τον γραπτό λόγο, και μάλιστα πολύ συγκεκριμένα κυρίως τα βοηθητικά *είμαι* και *έχω* και τα κίνησης και δράσης π.χ. *πάω*, *κάνω*. Επίσης, διαπιστώθηκε, κατά τις πρώτες απόπειρες γραπτής κατάθεσης σκέψεων, η απουσία χρήσης ρημάτων που δηλώνουν σκέψη ή συναίσθημα. Τα παιδιά της Α΄ Γυμνασίου δυσκολεύονται επίσης να εντοπίσουν το κεντρικό γεγονός μιας ιστορίας, το πρόσωπο αφήγησης και την οπτική γωνία του αφηγητή. Έγινε μια προσπάθεια μέσα από μια σειρά «αποστολών» να μπουν στη θέση ηρώων, αφηγητών, δημιουργών εναλλακτικών ιστοριών και κατά συνέπεια να κινητοποιηθούν συναισθηματικά και να εκφραστούν λεκτικά.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η παιδαγωγική αρχή στην οποία στηρίχθηκε το σενάριο πηγάζει από τη θεωρία της κοινωνικο-πολιτισμικής αλληλεπίδρασης (Vygotsky 1993). Η γνώση οικοδομείται μέσα από την αλληλεπίδραση των μελών μιας ομάδας και σημαντικό ρόλο στην

αλληλεπίδραση αυτή παίζουν ποικίλα διαμεσολαβητικά εργαλεία (mediating tools), είτε αυτά είναι τεχνολογικά προϊόντα (όπως το χαρτί ή ο υπολογιστής) είτε συμβολικά συστήματα (όπως η γλώσσα). Ο συνδυασμός, επομένως, των διαφόρων διαμεσολαβητικών εργαλείων με το κοινωνικό πλαίσιο, εντός του οποίου συντελείται η αλληλεπίδραση, καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το αποτέλεσμα της μαθησιακής διαδικασίας. Και αυτό γιατί καθένα από τα εργαλεία αυτά άλλοτε διευρύνει και άλλοτε περιορίζει τις δυνατότητες του ανθρώπου που το αξιοποιεί.

Αναφορικά με τη χρήση του υπολογιστή ως διαμεσολαβητικό εργαλείο για την ενεργό οικοδόμηση της γνώσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η θέση του Di Sessa (2000) ότι η αξιοποίηση των κατάλληλων υπολογιστικών περιβαλλόντων θέτει τις βάσεις για την καλλιέργεια τόσο της αντιληπτικής όσο και της εκφραστικής ικανότητας των μαθητών. Η πρόσβαση σε ένα μέσο έκφρασης όπως ο υπολογιστής, υποστηρίζει ο Di Sessa, θα επιτρέψει στον μαθητή όχι μόνο να αντιληφθεί τι «δουλεύει» σε μια περίπτωση και τι δε «δουλεύει» σε μια άλλη, αλλά να καταλάβει και το γιατί συμβαίνει αυτό. Το γεγονός, από την άλλη, ότι θα συζητήσει όλη αυτή την πορεία της σκέψης του με τους συμμαθητές του και τον δάσκαλο, στη βάση μιας ερμηνευτικής επιχειρηματολογίας, πιθανότατα θα αλλάξει το μοντέλο διατύπωσης των προσωπικών θέσεων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Η αφήγηση είναι μια σύνθετη δραστηριότητα που βοηθά τους ανθρώπους:

- να φτιάξουν δεσμούς ανάμεσα στο σύνθημα και το ξεχωριστό (Bruner 1997),
- να καταγράψουν τα διλήμματα των προσώπων που συμμετέχουν σε μια αφήγηση και να δώσουν λύσεις (Stein 2001) και όλα αυτά υπό την προοπτική της επικοινωνίας με τους ακροατές ή αναγνώστες του αφηγηματικού τους υλικού.

Μέσα από την προσπάθεια αφηγηματικής δόμησης των νοητικών αναπαραστάσεων συμβάντων και συμπεριφορών οι άνθρωποι στην ουσία:

- ανακατασκευάζουν τον κόσμο που τους περιβάλλει και
- προσπαθούν να τον κατανοήσουν (Bruner 2004),
- ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν γνωστικά «μονοπάτια» που τους βοηθούν να απομνημονεύουν γεγονότα και να τα ανακαλούν όποτε χρειάζεται, καθώς η πληροφορία που είναι δομημένη σε αφηγηματική μορφή είναι πιο εύκολο να απομνημονευθεί και να ανακληθεί (Mandler 1984).

Οι μαθητές, μέσα από τις θεματικές που κλήθηκαν να πραγματευτούν αλλά και τις στάσεις και την κοσμοθεωρία που υιοθέτησαν κατά τη διαδικασία, διαμόρφωσαν αξίες και μια νέα ιδεολογία κριτικής αποτίμησης των όσων παρακολουθούσαν να συμβαίνουν γύρω τους. Η διδασκαλία της γλώσσας αντιμετωπίστηκε όχι αποξενωμένη και αποπλαισιωμένη από την πραγματικότητα την οποία βιώνουν τα παιδιά. Τα παραγόμενα κείμενα κατέδειξαν με τον πιο φανερό τρόπο ότι τα παιδιά είναι κριτές των πάντων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες κατόρθωσαν :

- να διακρίνουν τον ρόλο του ρήματος (κυρίως) στην αφήγηση,
- να εκφραστούν σε οικείο ακροατήριο ή να γράφουν απλά κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες παραμέτρους και περιστάσεις επικοινωνίας (αφήγηση, ακροατές/αναγνώστες, σαφήνεια στη διατύπωση κλπ.),
- να επισημάνουν σε ένα γραπτό κείμενο τα στοιχεία της αφήγησης (πρόσωπα, γεγονότα, αίτια των γεγονότων κλπ.) και τις τεχνικές της αφήγησης (την οπτική γωνία και τον χρόνο στην αφήγηση, τον αφηγητή κλπ.).

Γραμματισμοί

Γλωσσικός - Κλασικός γραμματισμός

Σε ένα αφηγηματικό κείμενο τα παιδιά μπόρεσαν:

- να παρατηρήσουν και να σχολιάσουν τον ρόλο των ρημάτων και των χρονικών προσδιορισμών στην εξέλιξη μιας αφήγησης,
- να εντοπίσουν τη σημασία που έχουν ορισμένα ρήματα για τη λειτουργικότητα της αφήγησης,
- να αντιληφθούν την εξέλιξη των γεγονότων,
- να διακρίνουν τα περιγραφικά μέρη από τα αφηγηματικά,
- να σχολιάσουν τη λειτουργία τους,
- να ανιχνεύσουν τον αφηγητή και την οπτική γωνία της αφήγησης, σε μια πρώτη προσέγγιση.

Νέος γραμματισμός

Οι μαθητές κατόρθωσαν:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση πρακτικών ψηφιακού γραμματισμού (λογισμικά παρουσίασης, έρευνα στο διαδίκτυο),
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων (μιας ψηφιακής ιστορίας),
- να ασκηθούν στη χρήση ψηφιακών πηγών μέσα από έρευνα στο διαδίκτυο.

Το διαδίκτυο αντιπροσωπεύει:

- ένα μοναδικό και ριζοσπαστικά πρωτότυπο μέσο πληροφόρησης,
- δίνει πρόσβαση σε επίκαιρες και τρέχουσες πληροφορίες,
- μπορεί να ενσωματώνει διαδραστικά στοιχεία,
- συνδυάζει πολυμορφικά (οπτικά, ηχητικά κτλ.) στοιχεία,
- δεν περιορίζεται σε τόπο και χρόνο,
- διαθέτει ανοικτή δομή, όπου ο καθένας μπορεί να έχει πρόσβαση τόσο για τη λήψη όσο και για τη δημιουργία πληροφοριών.

Η ανοικτή αυτή δομή, όμως, κάνει το διαδίκτυο και ένα εξαιρετικά χαώδες μέσον. Οι επιλογές αναζήτησης στο παρόν σενάριο γι' αυτό τον λόγο ήταν προκαθορισμένες από τη διδάσκουσα.

Κριτικός γραμματισμός

Τα παιδιά, μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες, κατόρθωσαν σε σημαντικό βαθμό να:

- αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στα μηνύματα από καταναλωτές και να μετατραπούν σε μελετητές-ερευνητές γνωρίζοντας τα σύγχρονα εργαλεία,
- αποκτήσουν κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής μηνυμάτων σύμφωνα με την προσωπική τους θεώρηση για τη ζωή,
- καλλιεργήσουν την αισθητική και πολιτισμική τους συνείδηση.

Τα παιδιά, αφού γνώρισαν τις μεθόδους και τις τεχνικές με τις οποίες παράγεται το οπτικοακουστικό προϊόν, στη συνέχεια προχώρησαν:

- στη χρησιμοποίηση των οπτικοακουστικών εργαλείων,
- στην οργάνωση και πραγματοποίηση απλών οπτικοακουστικών παρουσιάσεων.

Διδακτικές πρακτικές

Συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

1η-2η διδακτική ώρα

Η εκπαιδευτικός είχε ετοιμάσει ένα λογισμικό παρουσίασης για την αφήγηση (βλ. PowerPoint στον φάκελο *Συνοδευτικό υλικό*). Το λογισμικό παρουσίασης είχε το πλεονέκτημα της κινητοποίησης των μαθητών και της πρόκλησης του ενδιαφέροντός τους. Στο λογισμικό παρουσίασης ακολουθήθηκε η λογική να είναι σύντομο και περιεκτικό.

Μετά τον καταγισμό ιδεών και τη συζήτηση για τον ρόλο της αφήγησης και του αφηγητή: α) δόθηκαν διευκρινίσεις στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν τους

στόχους της διδασκαλίας με τη χρήση των ΤΠΕ, β) τέθηκαν οι κανόνες που έπρεπε να τηρηθούν, γ) δόθηκαν εξηγήσεις για τους ρόλους που θα αναλάμβανε ο καθένας.

Τέλος, έγινε ο χωρισμός των παιδιών σε επτά ομάδες των τριών ατόμων. Η επιλογή της τριμελούς ομάδας έγινε με κριτήριο τον αριθμό των μαθητών και τον αριθμό των υπολογιστών του εργαστηρίου. Ανατέθηκαν συγκεκριμένοι ρόλοι στα μέλη της ομάδας: του χειριστή του Η/Υ, του αναγνώστη-συντονιστή των εργασιών και του γραμματέα που κρατά σημειώσεις και συμβουλευεται το έντυπο υλικό. Αναφέρθηκε ότι το όλο εγχείρημα απαιτεί εργασία αρκετών ωρών στο εργαστήριο της πληροφορικής, είδηση ιδιαίτερα ευχάριστη για τα παιδιά. Αναζήτησαν πληροφορίες σχετικές με το φύλλο εργασίας που τους δόθηκε, τις συζήτησαν, επέλεξαν τις πιο σημαντικές, συνέθεσαν την εργασία τους, την παρουσίασαν στην τάξη και ένα μέρος αναρτήθηκε στο [Edmodo](#). Μοιράστηκαν [τα φύλλα εργασίας](#) και κάθε ομάδα ανά σταθμό εργασίας διάβασε τα εισαγωγικά στοιχεία του φύλλου.

Ξεκίνησε μια συζήτηση γενικού ενδιαφέροντος: αν αξίζει να ερευνηθεί το θέμα της αφήγησης και σε ποιο βάθος. Τα παιδιά στην πλειοψηφία τους παραδέχτηκαν ότι αδυνατούν να βρουν το κατάλληλο ρήμα, όταν το χρειάζονται, και πως ακόμα και αν γνωρίζουν το λάθος στην επιλογή τους, αδυνατούν να επιλέξουν τη κατάλληλη για τη γλωσσική κατάσταση ρηματική φράση. Από τη συζήτηση προέκυψε ότι τα παιδιά νιώθουν πολύ άβολα, όταν διαπιστώνουν τα ορθογραφικά λάθη τους, κυρίως στη χρήση του ρήματος σε γραπτές εργασίες. Υποστήριζαν ότι γνωρίζουν τον κανόνα κλίσης των ρημάτων, αλλά «όταν έρχεται η ώρα να γράψουν, μπλοκάρουν». Τα ερωτήματα που τέθηκαν ήταν γιατί, όταν τα παιδιά γράφουν μια απλή παράγραφο, ξεχνούν την ορθογραφία, και ποια απόσταση πρέπει να καλυφθεί στη σκέψη των παιδιών, ώστε η ορθογραφία να έρχεται αβίαστα και αυτόματα. Η απάντηση που δόθηκε, όσο αφελής και αν φαντάζει, ήταν: *να μη σκέφτονται ότι γράφουν για να αξιολογηθούν και ότι θα πάρουν βαθμό...*

3η-6η διδακτική ώρα

Οι μαθητές συνεργάστηκαν προκειμένου να απαντήσουν στα φύλλα εργασίας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ήταν ιδιαίτερα εμπνευστικός και συντονιστικός. Μέσα από την εφαρμογή της αρχής της αυτενέργειας και της βιωματικότητας στη μάθηση, η διδάσκουσα προέτρεπε τους μαθητές να εμβαθύνουν στο υπό εξέταση θέμα και να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής των φύλλων εργασίας ζητήθηκε από τους μαθητές να επιστρατεύσουν τη φαντασία τους. Η διδάσκουσα έδωσε πληροφορίες και διευκρινήσεις, έχοντας κατά νου τη συζήτηση στην προηγούμενη φάση. Προσπαθούσα να διευκολύνω, να ανατροφοδοτήσω, αλλά και να αφήσω ελεύθερο χώρο για να «ανακαλύψουν» τη γνώση, να πειραματιστούν, να δοκιμάσουν ακόμη και να «πλανηθούν».

7η-8η διδακτική ώρα

Έγινε η παρουσίαση και αξιολόγηση των εργασιών των ομάδων με κριτήρια:

- την επίτευξη των γνωστικών στόχων,
- την πρωτοτυπία ιδεών,
- τον βαθμό εφαρμογής των δραστηριοτήτων,
- τη γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση βρίσκεται σε πλήρη συμβατότητα με το ΑΠΣ και το ΔΕΠΠΣ. Ειδικότερα, εξυπηρετεί τις αρχές και τους στόχους των Προγραμμάτων Σπουδών, υιοθετώντας την επιλογή και αξιοποίηση διαδικτυακών πηγών, την ένταξη των πολυμέσων στη διδασκαλία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης και επεξεργασίας δεδομένων, τη χρήση του επεξεργαστή κειμένου κατά την παραγωγή συνεχούς γραπτού λόγου και την αξιοποίηση του προγράμματος παρουσιάσεων. Επιπλέον, το σχέδιο είναι ανοικτό και ευέλικτο ως προς τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή, ενσωματώνει στοιχεία της σύγχρονης ζωής, προωθεί νέες μεθοδολογίες που

καλλιεργούν τον βιωματικό και συνεργατικό τρόπο μάθησης, αναπτύσσει την ενσυναίσθηση και την υπευθυνότητα των μαθητών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Ακολουθούμε εν προκειμένω τον ορισμό της Bal (2004) για την αφήγηση, σύμφωνα με τον οποίον το αφηγηματικό κείμενο είναι αυτό στο οποίο κάποιος αφηγείται μία ιστορία αξιοποιώντας ως μέσο τη γλώσσα, την εικόνα, τον ήχο, μία κατασκευή ή έναν συνδυασμό αυτών. Το αφηγηματικό κείμενο, κατά την Bal, δεν ταυτίζεται με την ιστορία, γιατί η ίδια ιστορία μπορεί να παρουσιαστεί σε διαφορετικά αφηγηματικά κείμενα –και κάτω από τον όρο «κείμενα» περιλαμβάνονται όχι μόνο γλωσσικές κατασκευές αλλά και εικονιστικές αναπαραστάσεις, κινηματογραφικές αφηγήσεις. Οι ΤΠΕ μας βοήθησαν να συλλάβουμε το εύρος των δυνατοτήτων έκφρασης και ταυτόχρονα περιορισμού-συμβιβασμού σε συγκεκριμένα όρια, πλαίσια των μέσων παρουσίασης.

Κείμενα

«[Ένα θεϊκό θεατρικό ζευγάρι \(απόσπασμα από τη βιογραφία της ηθοποιού Έλλης Λαμπέτη\)](#)», Νεοελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, Τετράδιο Εργασιών, σελ.49: Κείμενο 3

«[Ένα παιχνίδι στο διαδίκτυο χωρίς νικητές!](#)», Νεοελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, Ενότητα 7, Κείμενο 1.

[Γένη και είδη του λόγου: ΑΦΗΓΗΣΗ.](#), Π. Πολίτης. Πύλη για την Ελληνική γλώσσα.

Βίντεο

<http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU>, The Power of Words.

<http://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU>, Life Vest Inside - Kindness Boomerang - "One Day".

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=mNK6h1dfy2o,

What's that?

http://www.youtube.com/watch?v=ums1CN_rm3w, Change for a dollar.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση της εφαρμογής του σεναρίου (2 διδακτικές ώρες)

Η εκπαιδευτικός με την προβολή του λογισμικού παρουσίασης προσπάθησε και σε ικανοποιητικό βαθμό μπόρεσε να προκαλέσει το ενδιαφέρον των παιδιών. Μέσω της συζήτησης διαφάνηκαν οι προβληματισμοί που αφορούν την ουσία των πραγμάτων στη διδασκαλία της γλώσσας. Στο ερώτημα *γιατί καλούμαστε συνέχεια να γράφουμε*, διαφαίνεται η προφανής κόπωση και το άγχος της εξέτασης των μαθητών. Ακολούθησε συζήτηση και επίλυση αποριών για την *οπτική γωνία*, την οποία ως όρο συναντούσαν για πρώτη φορά, ενώ αντίθετα στον αφηγηματικό χρόνο πρόσθεσαν παρατηρήσεις τις οποίες είχαν ακούσει στην Οδύσσεια. Σε γενικές γραμμές τα παιδιά ήταν εξοικειωμένα με τη λειτουργία της αφήγησης και ανυπομονούσαν να αναλάβουν τις αποστολές τους και να ερευνήσουν νέα στοιχεία στο διαδίκτυο. Οπότε, ως πρώτη κίνηση, τους ζήτησα να μπουν στη ιστοσελίδα της [Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#) για περισσότερες πληροφορίες.

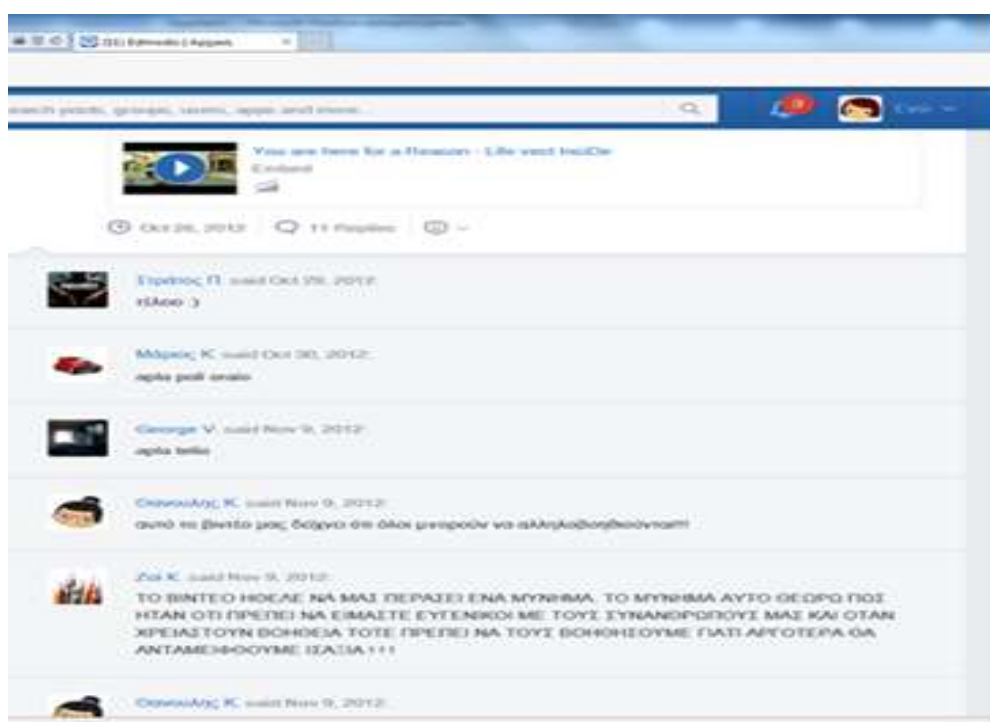
Β' φάση διδασκαλίας (6 διδακτικές ώρες)

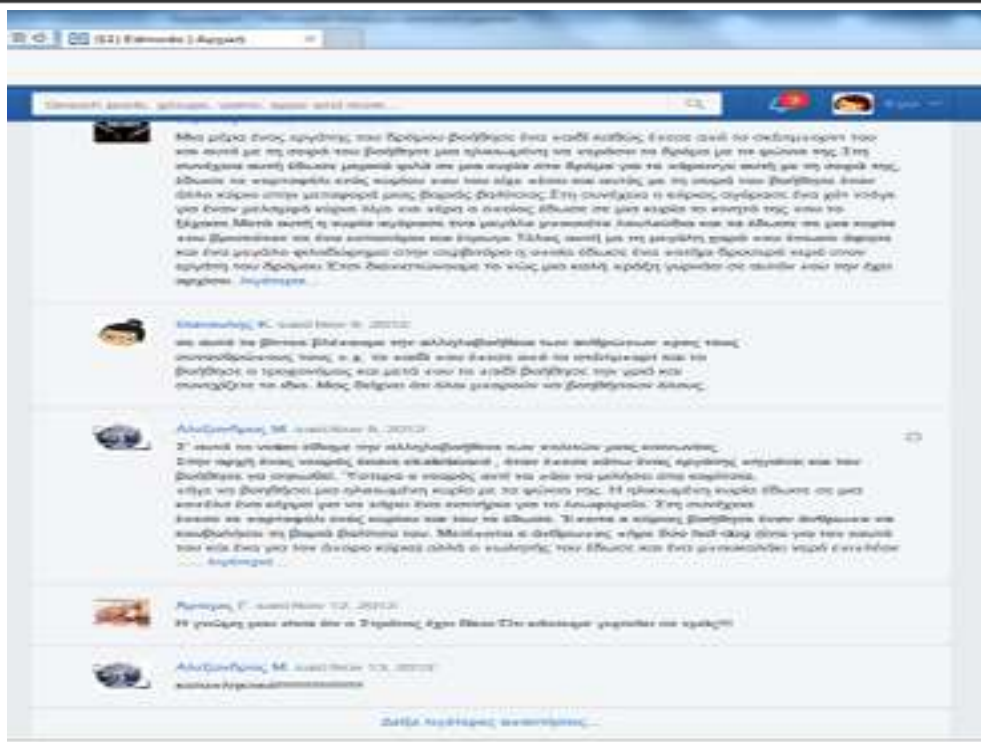
Σε αυτή τη φάση τα παιδιά κλήθηκαν να φέρουν σε πέρας εννέα δραστηριότητες. Η καθεμιά ήταν ξεχωριστή. Στην [πρώτη](#) κλήθηκαν να δουν μια σειρά εικόνων και να δομήσουν μια δική τους ιστορία, να δημιουργήσουν ένα πρόγραμμα παρουσίασης της δικής τους ιστορίας και να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Το θέμα άγγιξε περισσότερο τα κορίτσια τα οποία συμμετείχαν με ιδέες και προτάσεις πολύ περισσότερο από τα αγόρια. Διαφάνηκε ο βαθμός ενσυναίσθησης και συναισθηματικής εμπλοκής και διαφοράς των δυο φύλων.

Στη [δεύτερη](#) παρακολούθησαν το βίντεο «The Power of Words» στο YouTube (<http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU>). Τα παιδιά ανέλαβαν να παρουσιάσουν προφορικά και γραπτά το περιεχόμενο στους συμμαθητές τους. Σε αυτή τη δραστηριότητα τη ρεβάνς πήραν τα αγόρια τα οποία κατά την απόδοση των βασικών σημείων της ιστορίας υπήρξαν πολύ πρόθυμα. Τα σχόλια αναρτήθηκαν στο Edmodo. Βέβαια, εύκολα παρατηρεί κανείς ότι κάποια παιδιά απαντούν γραπτά

σχεδόν μονολεκτικά (καλό, πολύ ωραίο), ενώ προφορικά εκφράζονται πολύ καλύτερα.

Στην [τρίτη](#) αποστολή ήρθαν σε επαφή με μια ανακοίνωση και ένα πρόγραμμα και συζήτησαν τη χρήση του ρήματος σε αυτά τα κειμενικά είδη. Έφεραν και σχολίασαν την παρακάτω ανακοίνωση, θεωρώντας την πιο ελκυστική.

Τα βιοματικά προγράμματα διαδραστικού κινηματογράφου παρουσιάζονται φέτος στο Ολύμπιον, στη Κινηματογραφική αίθουσα Παύλος Ζάννας, Πλατεία Αριστοτέλους 10.

Μπορείτε να επιλέξετε τα προγράμματα:

- (α) Αρχαία Ελλάδα*
- (β) Άγρια Ζώα της Ελλάδας*
- (γ) Η Γη ανήκει σε όλα τα παιδιά του κόσμου*

Η συμμετοχή των μαθητών στα προγράμματά μας είναι πιστεύουμε μια αξιόλογη, καινοτόμος εκπαιδευτική δράση που συνδυάζει ισορροπημένα ψυχαγωγία και γνώση. Οι συνεργάτες μας θα επικοινωνήσουν τις επόμενες ημέρες μαζί σας για να σας ενημερώσουν αναλυτικότερα. Παρακαλώ επισκεφθείτε για ενημέρωση και την ιστοσελίδα μας www.fotograma.gr Μπορείτε να τηλεφωνείτε για κρατήσεις και περισσότερες πληροφορίες στο τηλ.: 210 3413890

Ευχαριστούμε

Στην [τέταρτη](#) δραστηριότητα τα παιδιά κλήθηκαν να εντοπίσουν τη σχέση του αφηγητή με τα γεγονότα, να «διαβάσουν» την ιστορία με τα μάτια ενός θεατή και να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν μαζί του.

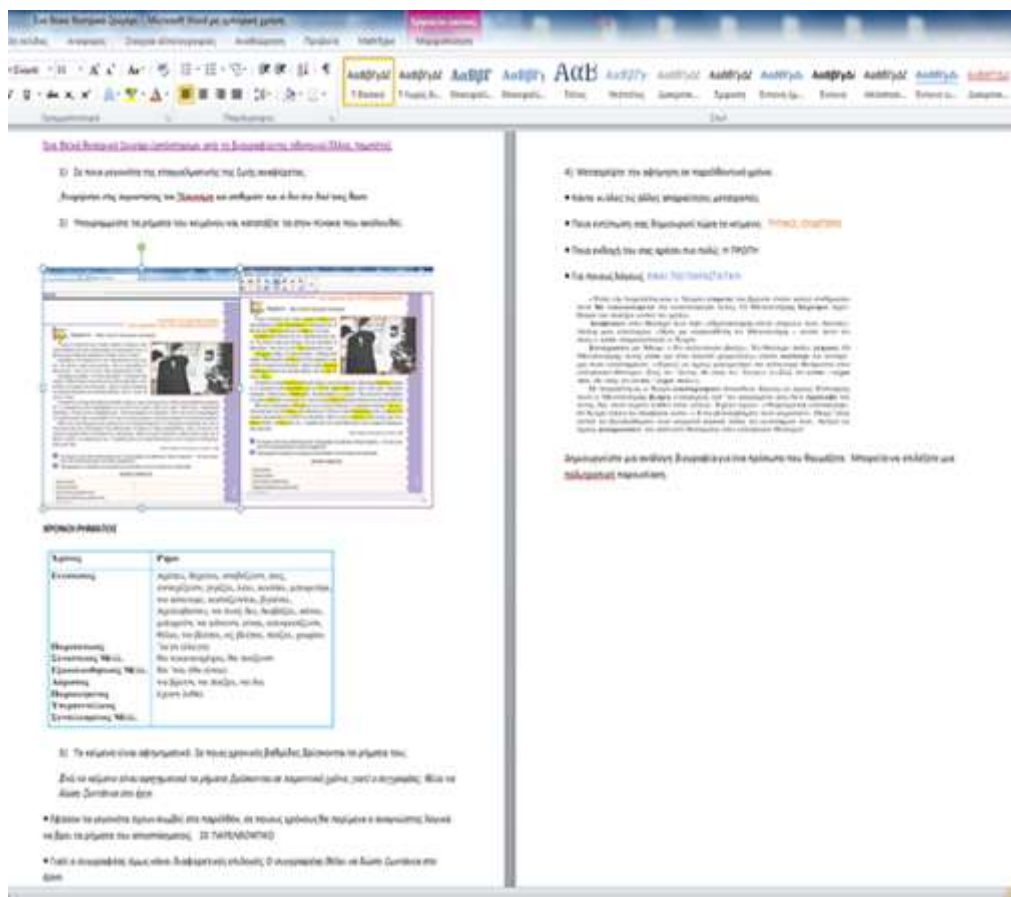

Στην [πέμπτη](#) συζήτησαν για τον αφηγηματικό χρόνο με αφορμή [ένα κείμενο του σχολικού τους βιβλίου](#) και μοιράστηκαν σκέψεις για τις δικές τους αποδράσεις στο διαδίκτυο, στον εικονικό προσωπικό χώρο και χρόνο. Στην ερώτηση *πόσες ώρες χρησιμοποιούν το διαδίκτυο* καθημερινά ακούστηκαν απίστευτα μεγέθη (έξι και περισσότερες...).

Στην [έκτη](#) δραστηριότητα, με αφορμή τη βιογραφία της Ε. Λαμπέτη, τα παιδιά συζήτησαν για τις επιλογές στους χρόνους του κειμένου και κλήθηκαν να παρουσιάσουν ένα πρόσωπο που θαυμάζουν. Φυσικά το σύνολο της τάξης αγνοούσε τη μεγάλη ηθοποιό. Αν εξαιρέσουμε και σε αυτή τη δραστηριότητα τις μονολεκτικές σχεδόν απαντήσεις, κατά τα άλλα η αποστολή είχε ενδιαφέρον. Αναζητώντας στο διαδίκτυο πληροφορίες για μεγάλους έλληνες ηθοποιούς, ανακάλυψαν μια

παρουσίαση μαθητών ενός άλλου σχολείου η οποία τους άρεσε και μια ομάδα την παρουσίασε στην ολομέλεια.

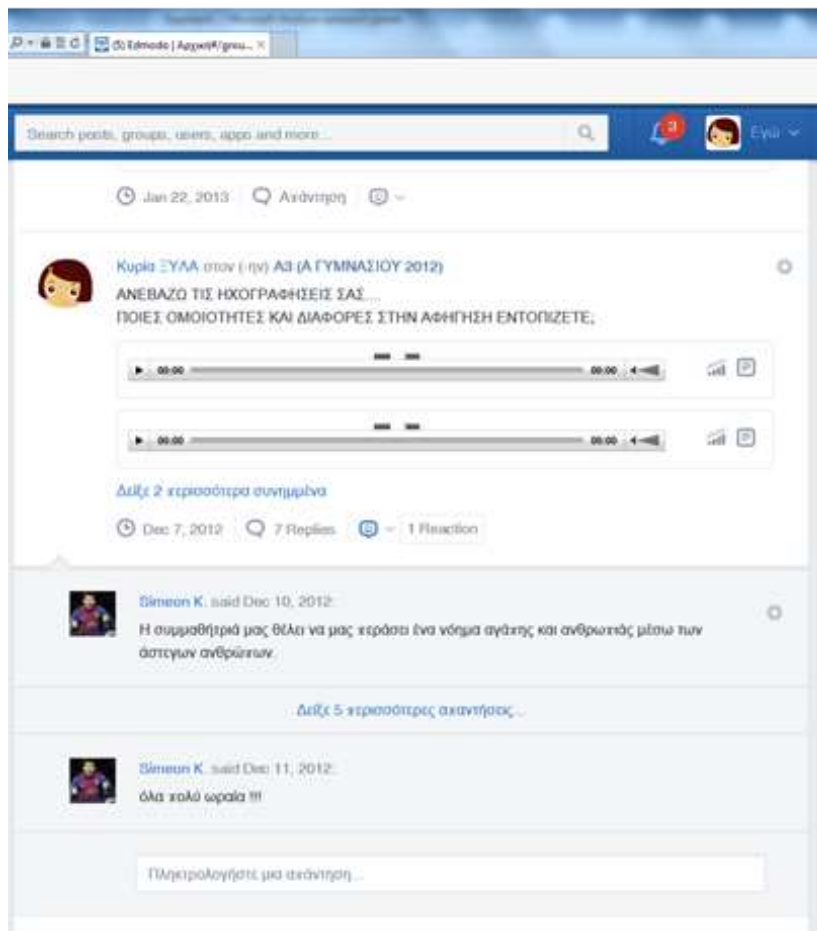
Στην [έβδομη](#) δραστηριότητα αυτενέργησαν φτιάχνοντας μια δική τους ιστορία με αφορμή το διήγημα του σχολικού βιβλίου [Βάνκας](#). Θα μπορούσε να θεωρηθεί επιεικώς ως μια ερασιτεχνική διασκευή. Χώρισαν το διήγημα σε τέσσερις σκηνές: ένας αφηγητής κατατοπίζει για το έργο, μια σκηνή στο τσαγκαράδικο του Αλλιάνχιν, μια σκηνή στο νοσοκομείο και μια σκηνή στην οποία παππούς και εγγονός φεύγουν μαζί. Αυτοσχεδίασαν και παρουσίασαν τη δουλειά τους στους συμμαθητές τους. Πραγματικά χάρηκαν το αποτέλεσμα της εμπλοκής τους στο όλο καλλιτεχνικό εγχείρημα. Υπήρχαν βέβαια κάποιες απορίες για τις επιλογές του τέλους του έργου, οι οποίες αποδόθηκαν στη διαφορετική διασκευή.

Στην [όγδοη](#) επισκέφθηκαν την [Πύλη](#) για την Ελληνική Γλώσσα και παρουσίασαν αυτή τη φορά το περιεχόμενο της σελίδας σχολιάζοντας τη χρήση και τη διαφορά του εννοιολογικού χάρτη και του συννεφόλεξου. Θεώρησαν ότι ο εννοιολογικός χάρτης υπηρετεί κυρίως χρηστικό ρόλο, ενώ το συννεφόλεξο έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον λόγω του παιγνιώδους χαρακτήρα του.

Στην [ένατη](#) φαντάστηκαν ότι συμμετείχαν στην ιστορία και έδωσαν τη δική τους λύση. Οι ηχογραφήσεις ανέβηκαν στο Edmodo και σχολιάστηκαν από τους συμμαθητές τους.

Γ' φάση της εφαρμογής του σεναρίου (2 διδακτικές ώρες)

Συζητήσαμε με όλους τους/τις μαθητές/τριες τους επιμέρους αυτούς τομείς, προκειμένου οι μαθητές να οδηγηθούν μέσα από την εποικοδομητική κριτική στην αυτοβελτίωση και να εφαρμοστεί η ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τη συνεργασία εκπαιδευτικού-μαθητών. Ακολούθησε το παρακάτω φύλλο αυτοαξιολόγησης:

Αυτοξιολόγηση γραπτού λόγου

1. Ιδέες-περιεχόμενο:

Ήταν ξεκάθαρος ο σκοπός για τον οποίο έγραψα; (για να αφηγηθώ, για να περιγράψω, για να πληροφορήσω, για να ενημερώσω, για να πείσω κ.λπ.)

Η άποψή μου διατηρήθηκε σταθερή σε ολόκληρο το γραπτό;

Το γραπτό μου έχει φαντασία;

2. Οργάνωση

Έγραψα αρκετές πληροφορίες, γεγονότα, συγκρίσεις, ορισμούς ή παραδείγματα, για να υποστηρίξω την άποψή μου;

Παρέλειψα τις πληροφορίες που δεν είναι αναγκαίες;

Τα γεγονότα που αφηγούμαι έχουν ξεκάθαρη χρονική σειρά;

Οι απόψεις μου οργανώθηκαν με νοηματική σειρά (αλληλουχία);

Το τέλος που έγραψα είναι ενδιαφέρον;

Οι παράγραφοι που χρησιμοποιώ έχουν σωστή δομή (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, κατακλείδα);

Οι πληροφορίες που γράφω είναι σχετικές με το θέμα;

3. Λεξιλόγιο

Χρησιμοποίησα τα κατάλληλα ρήματα, επίθετα, για να αφηγηθώ ή για να περιγράψω;

Αποφεύγω να χρησιμοποιώ τις ίδιες λέξεις πολλές φορές (π.χ. Έχω...έχω,...είμαι...είμαι...είναι...είναι...πολύ...πολύ κ.λπ.)

4. Δομή προτάσεων

Οι προτάσεις που χρησιμοποιώ είναι ολοκληρωμένες; Αρχίζουν με κεφαλαία γράμματα; Υπάρχει στίξη;

Χρησιμοποίησα προτάσεις αποφαντικές, ερωτηματικές, προστακτικές, επιφωνηματικές;

Χρησιμοποίησα προτάσεις απλές, ελλειπτικές, επαυξημένες;

Χρησιμοποίησα προτάσεις αρνητικές, καταφατικές;

Σε αυτή τη φάση η συζήτηση περιστράφηκε σε μια αυτοκριτική και έναν προβληματισμό και στο θέμα του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών. Σίγουρα οι δραστηριότητες ήταν ελκυστικές και όλοι παραδέχτηκαν ότι βγήκαν κερδισμένοι μέσα από τη διαδικασία, καθώς ο ένας διάβαζε τα γραφόμενα και τις αφηγήσεις του άλλου και αναγνώριζε ότι κάτι που μπορεί να είχε διαφύγει, κάποιος άλλος μαθητής το εντόπιζε.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο/α εργασίας «Το ρήμα στην αφήγηση»

(κοινό για όλους)

1. Δραστηριότητα

Ιστορία χωρίς λόγια

Οι ακόλουθες φωτογραφίες αποτελούν στιγμιότυπα μιας ιστορίας, αλλά δεν είναι με τη σωστή σειρά.

Σκεφτείτε πώς μπορούν να μπουν οι φωτογραφίες, ώστε να παρουσιάζουν την ιστορία με χρονολογική σειρά.

Στη συνέχεια:

- Αφηγηθείτε την ιστορία.

- Δώστε τίτλο στο κείμενό σας.
- Σε μια νέα παράγραφο γράψτε ένα δικό σας τέλος στην ιστορία.

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ:

• Ενώ η περιγραφή συνδέεται με τον χώρο η ΑΦΗΓΗΣΗ οργανώνεται με άξονα τον ΧΡΟΝΟ.

• Προσέχουμε τις συνδετικές λέξεις ή φράσεις που δείχνουν τη χρονική σειρά των γεγονότων και την αιτιολογική σχέση μεταξύ τους.

Μπορείτε να κάνετε εισαγωγή των φωτογραφιών σε ένα πρόγραμμα παρουσίασης και να προσθέσετε ένα σχόλιο. Μπορείτε επίσης να προσθέσετε και άλλες φωτογραφίες. Χρησιμοποιείτε την παράγραφο που γράψατε ως επίλογο στην τελευταία διαφάνεια.

2. Δραστηριότητα

Δομή αφηγηματικού κειμένου (ενότητα 3)

Η αφήγηση στηρίζεται στην ακόλουθη δομή:

- A.** Πληροφορίες για τους «ήρωες», τον χώρο, τον χρόνο, τις περιστάσεις.
- B.** Πληροφορίες για την εξέλιξη της αφήγησης και την έκβασή της.
- Γ.** Η λύση, η κρίση του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας.

Παρακολουθούμε το βίντεο:

<http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU> **The Power of Words**

Ιστορία χωρίς λόγια;

Ας σκεφτούμε:

Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος της ιστορίας;

Ποια πρόσωπα παίρνουν μέρος;

Ποια γεγονότα έγιναν σ' όλη τη διάρκεια της ημέρας;

Σε ποιο χρόνο θα μπορούσαμε να τα εξιστορήσουμε;

Ποιος θα αναλάβει να αφηγηθεί την ιστορία;

Θα συμμετέχει ο ίδιος στα γεγονότα που εξιστορεί;

Σε ποιο πρόσωπο θα αφηγηθεί την ιστορία;

Εκτός από την αφήγηση, ποιος άλλος εκφραστικός τρόπος μπορεί να χρησιμοποιηθεί;

Τι προσθέτει στην αφήγηση;

Σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο παρουσιάστε στους συμμαθητές σας το περιεχόμενο του βίντεο. Δώστε έμφαση στη δύναμη των λέξεων χρησιμοποιώντας και άλλα παραδείγματα από την καθημερινή εμπειρία.

3. Δραστηριότητα

Το ρήμα στην αφήγηση (ενότητα 5)

Ο αφηγηματικός λόγος οργανώνεται με άξονα το ρήμα, αφού αφήγηση σημαίνει δράση, κίνηση, ενέργεια μέσα στον χρόνο.

Η επιλογή του ρήματος έχει ιδιαίτερη σημασία.

Χρησιμοποιούνται κυρίως ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων.

Τα ρήματα συνήθως βρίσκονται σε παρελθοντικό χρόνο.

Μπορεί όμως να επιλεγεί και ο ενεστώτας για λόγους παραστατικότητας και ζωντανίας (ιστορικός ενεστώτας).

Ο μέλλοντας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εξιστόρηση γεγονότων που έγιναν ύστερα από κάποια άλλα που έχουν ήδη παρουσιαστεί.

Φέρτε στην τάξη σας:

Π.χ. μια ανακοίνωση

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το [Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος](#) θα χρειαστεί επαγγελματίες ηθοποιούς έως 38 ετών οι οποίοι θα πρέπει να χορεύουν και να τραγουδούν πολύ καλά, για τη χειμερινή του παραγωγή «Το κοροϊδάκι της πριγκιπέσσας» (μιούζικαλ).

Οι ηθοποιοί θα συναντήσουν τον σκηνοθέτη της παράστασης κ. Φώτη Μεταξόπουλο την Δευτέρα 19 Νοεμβρίου 2012 στην σχολή χορού Φώτης Μεταξόπουλος

(Λεωφόρος Πεντέλης 77-79 Χαλάνδρι- εμπορικό κέντρο Ερμείον – 2ος όροφος) στις 10:00 π.μ.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να ετοιμάσουν ένα τραγούδι α καπέλα και ένα μονόλογο δικής τους επιλογής.

Να έχουν μαζί τους ρούχα πρόβας και δύο βιογραφικά με φωτογραφίες. Δηλώσεις συμμετοχής στην Γραμματεία της Σχολής:

Δευτέρα έως Παρασκευή 16:30-21:00

Σάββατο 11:00-17:30

Κυριακή 11:00-13:00

στο τηλέφωνο 2106829600

- α. Στις προκήρυξεις θεωρητικών παραστάσεων υπάρχουν οι ακόλουθες πληροφορίες:
- ο τίτλος και αναγραφές του έργου
 - οι βασικοί συντελεστές της παράστασης (σκηνοθέτης, σκηνογράφος κ.λπ.)
 - τα πρόσωπα του έργου και τα ονόματα των ηθοποιών
 - η υπόθεση / τα βασικά σημεία του έργου
 - πληροφορίες για το συγκεκριμένο εμβατήριο και στοιχεία για το έργο τους
 - βιογραφικά σημειώματα των συντελεστών
 - φωτογραφίες από την παράσταση
 - κριτικές από τον Τύπο
 - αναλύσεις για το θεατρικό έργο κ.λπ.
- β. Στις εμπειρικές αναζητήσεις οι εφησ. πληροφορίες:
- το όνομα και διεύθυνση
 - ο τίτλος του έργου
 - στοιχεία για το χρόνο της παράστασης (παραομιλία και ώρα)
 - η σκηνή και ο αριθμός της θέσης
 - η ηλικία του εισιτηρίου

Η

Φέρτε στην τάξη σας:

α. ένα πρόγραμμα από μια θεατρική παράσταση ή μια κινηματογραφική ταινία και β. ένα εισιτήριο.

1. Μελετήστε και σημειώστε τι είδους πληροφορίες δίνει το καθένα από τα τρία κείμενα.

2. Υπογραμμίστε τα ρήματα του κειμένου, εντοπίστε ποια από αυτά **εκφράζουν δράση, σκέψεις ή συναισθήματα** και κατατάξτε τα στον πίνακα που ακολουθεί:

α. Στα προσγράμματα θεατρικών παραστάσεων υπάρχουν οι ακόλουθες πληροφορίες:

- ο τίτλος και συγγραφέας του έργου
- οι βασικοί συντελεστές της παράστασης (σκηνοθέτης, σκηνογράφος κ.λπ.)
- τα πρόσωπα του έργου και τα ανόματα των ηθοποιών
- η υπόθεση / τα βασικά σημεία του έργου
- πληροφορίες για το συγγραφέα (βιογραφικά και στοιχεία για το έργο του)
- βιογραφικά σημειώματα των συντελεστών
- φωτογραφίες από την παράσταση
- κριτικές από τον Τύπο
- αναλύσεις για το θεατρικό έργο κ.λπ.

β. Στα ποιήματα αναγράφονται οι εξής πληροφορίες:

- το όνομα του θεάτρου
- ο τίτλος του έργου
- στοιχεία για το χρόνο της παράστασης (ημερομηνία και ώρα)
- η σειρά και ο αριθμός της θέσης
- η τιμή του εισιτηρίου

Πρόγραμμα θεατρικής παράστασης: *Ορέστια Αισχύλου*

Μετάφραση
Σκηνοθεσία – Σκηνογραφία
Κοστούμια
Μουσική
Φωτισμοί
Φωνητικό σύνολο

Δημήτρης Δημητριάδης
Γιάννης Κοσμάς
Αιλή Κεντάσι
Γιώργος Αλιόφτης
Patrice Trottier
Ντένις Νταούτ

ΡΗΜΑΤΑ

<p>Εκφράζουν δράση</p>	<p>Εκφράζουν σκέψεις ή συναισθήματα</p>
-------------------------------	--

4. Δραστηριότητα

Οπτική γωνία (ενότητα 8)

Σημαίνει τη σχέση του αφηγητή με τα γεγονότα, δηλαδή τη θέση που ο ίδιος έχει σε αυτά και τη στάση του απέναντι σε αυτά.

Κριτήριο θέσης

A. πρωτοπρόσωπη αφήγηση: ο αφηγητής είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας.

B. τριτοπρόσωπη αφήγηση (ή συγγραφική): ο αφηγητής δε συμμετέχει στα γεγονότα, τα βλέπει από ένα εξωτερικό σημείο.

Κριτήριο στάσης

A. αντικειμενική αφήγηση: ο αφηγητής αποστασιοποιείται ψυχολογικά και συναισθηματικά από τα γεγονότα και τα παρουσιάζει με ουδέτερη διάθεση.

B. υποκειμενική αφήγηση: ο αφηγητής παρεμβαίνει διατυπώνοντας κρίσεις και σχόλια κοινοποιώντας τα προσωπικά του συναισθήματα.

Παρακολουθούμε:

<http://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU>

και διαβάζουμε τα σχόλια-αφήγηση για το βίντεο.

Ο Στράτος γράφει:

Μια μέρα ένας εργάτης του δρόμου βοήθησε ένα παιδί καθώς έπεσε από το σκέιτμπορντ του και αυτό με τη σειρά του βοήθησε μια ηλικιωμένη να περάσει το δρόμο με τα ψώνια της. Στη συνέχεια αυτή έδωσε μερικά ψιλά σε μια κυρία στο δρόμο για το πάρκινγκ αυτή με τη σειρά της, έδωσε το πορτοφόλι ενός κυρίου που του είχε πέσει και αυτός με τη σειρά του βοήθησε έναν άλλο κύριο στην μεταφορά μιας βαριάς βαλίτσας. Στη συνέχεια ο κύριος αγόρασε ένα χότ ντόγκ για έναν μελαμψό κύριο λίγο πιο πέρα ο οποίος έδωσε σε μια κυρία το κινητό της που το ζέχασε. Μετά αυτή η κυρία αγόρασε ένα μεγάλο μπουκέτο λουλούδια και τα έδωσε σε μια κυρία που βρισκόταν σε ένα εστιατόριο και έτρωγε. Τέλος αυτή με τη μεγάλη χαρά που ένιωσε άφησε και ένα μεγάλο φιλοδώρημα στην σερβιτόρο η οποία έδωσε ένα ποτήρι δροσερό νερό στον εργάτη του δρόμου. Έτσι διαπιστώνουμε το πώς μια καλή πράξη γυρνάει σε αυτόν που την έχει αρχίσει.

1. Με στοιχεία από το κείμενο συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί:

Τόπος
Χρόνος
Πρόσωπα
Δράση
Τελική έκβαση

2. Ποιο τίτλο θα μπορούσαμε να προτείνουμε στην ιστορία; (Η χρήση ενός αντιπροσωπευτικού ρήματος είναι επιβεβλημένη.)

5. Δραστηριότητα

Αφηγηματικός χρόνος (ενότητα 8)

Με την έννοια του αφηγηματικού χρόνου εννοούμε τη σειρά την οποία επιλέγει ο αφηγητής στην εξιστόρηση των γεγονότων.

- Μια σειρά γεγονότων συντελείται κανονικά με φυσική χρονολογική σειρά (παρελθόν-παρόν-μέλλον).
- Ο «φυσικός χρόνος» δεν ακολουθείται κατ' ανάγκην από τον αφηγητή.
- Έτσι, η αφήγηση μπορεί να είναι:

Α. γραμμική (ευθύγραμμη): παρουσίαση των γεγονότων όπως ακριβώς συνέβησαν χρονολογικά (ταύτιση αφηγηματικού με φυσικό χρόνο).

Β. In media res: έναρξη της αφήγησης από κάποιο γεγονός στη μέση (του φυσικού χρόνου) και αργότερα επιστροφή και αναφορά των αρχικών γεγονότων.

Γ. διακεκομμένη: η ροή των γεγονότων διακόπτεται από την παράθεση μιας άλλης ιστορίας.

Δ. παράλληλη: παρουσίαση της εξέλιξης δύο ιστοριών

Διαβάζουμε το παρακάτω κείμενο:

[Ένα παιχνίδι στο διαδίκτυο χωρίς νικητές!](#)

Με ποια σειρά παρουσιάζονται τα γεγονότα;

Ποιος είναι ο φυσικός χρόνος;

Ποιες σκέψεις κάνει ο πρωταγωνιστής της ιστορίας;

Τι τον προβληματίζει;

Τι λέτε να έκανε στο τέλος;

Συζητάμε για τον αφηγηματικό χρόνο του κειμένου «[Ένα παιχνίδι στο διαδίκτυο χωρίς νικητές!](#)» και μοιραζόμαστε σκέψεις για τις δικές μας αποδράσεις στο διαδίκτυο, στον εικονικό προσωπικό μας χώρο και χρόνο.

6. Δραστηριότητα

Τετράδιο Εργασιών, σελ.49: Κείμενο 3 [Ένα θεϊκό θεατρικό ζευγάρι]

[Ένα θεϊκό θεατρικό ζευγάρι \(απόσπασμα από τη βιογραφία της ηθοποιού Έλλης Λαμπέτη\).](#)

1) Σε ποια γεγονότα της επαγγελματικής της ζωής αναφέρεται;

2) Υπογραμμίστε τα ρήματα του κειμένου και κατατάξτε τα στον πίνακα που ακολουθεί.

ΧΡΟΝΟΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

Ενεστώτας	
Παρατατικός	
Συνοπτικός μέλλοντας	
Εξακολουθητικός μέλλοντας	
Αόριστος	
Παρακείμενος	
Υπερσυντέλικος	
Συντελεσμένος μέλλοντας	

3) Το κείμενο είναι αφηγηματικό. Σε ποιες χρονικές βαθμίδες βρίσκονται τα ρήματα του;

• Εφόσον τα γεγονότα έχουν συμβεί στο παρελθόν, σε ποιους χρόνους θα περίμενε ο αναγνώστης λογικά να βρει τα ρήματα του αποσπάσματος;

• Γιατί ο συγγραφέας όμως κάνει διαφορετικές επιλογές;

4) Μετατρέψτε την αφήγηση σε παρελθοντικό χρόνο.

• Κάντε κι όλες τις άλλες απαραίτητες μετατροπές.

• Ποια εντύπωση σας δημιουργεί τώρα το κείμενο;

• Ποια εκδοχή του σας αρέσει πιο πολύ;

• Για ποιους λόγους;

Δημιουργήστε μια ανάλογη βιογραφία για ένα πρόσωπο που θαυμάζετε. Μπορείτε να επιλέξετε μια πολυτροπική παρουσίαση.

7. Δραστηριότητα

Εκφραστικοί τρόποι στο πλαίσιο της αφήγησης (ενότητα 8)

Εννοούμε τις πεζογραφικές τεχνικές με τις οποίες μπορεί να παίρνει μορφή η αφήγηση.

A. εξιστόρηση (ή αφήγηση): παρουσίαση των γεγονότων έτσι όπως ρέουν κατά τη φυσική τους σειρά και διαδέχονται το ένα το άλλο.

B. περιγραφή: απομόνωση μιας κατάστασης και παράθεση των συστατικών στοιχείων της.

Γ. διάλογος

Δ. εσωτερικός μονόλογος: παράθεση προσωπικών σκέψεων και συναισθημάτων σε παροντικό χρόνο και σε α' πρόσωπο.

Ας αυτενεργήσουμε!!!

Τι λέτε να φτιάξουμε τη δική μας αφήγηση, ακολουθώντας έναν ή περισσότερους εκφραστικούς τρόπους;

8. Δραστηριότητα

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/discourse/2_1_3/index.html

Μετά την επίσκεψή σας στην παραπάνω δ/ση, παρουσιάστε το περιεχόμενο σε μια από τις ακόλουθες μορφές:

Εννοιολογικό χάρτη

Συννεφόμελο

Αρχείο εικόνας- ήχου.

Ποιους περιορισμούς συναντάτε σε καθεμία από τις παραπάνω από τις παραπάνω παρουσιάσεις; Σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο περιγράψτε τις δυσκολίες.

9. Δραστηριότητα

http://www.youtube.com/watch?v=ums1CN_rm3w change for a dollar

Εναλλακτική πρόταση:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=mNK6h1dfy2o What's that?

Στη συνέχεια φαντάσου ότι βρίσκεσαι και συ μέσα στην ιστορία που είδες. Δώσε μια άλλη λύση της ιστορίας.

ΠΡΟΣΕΞΕ

Όταν αφηγείσαι μια ιστορία να έχεις υπόψη σου τα παρακάτω:

Βασικά στοιχεία της αφήγησης είναι:

- ο χώρος (πού έγινε το γεγονός),
- ο χρόνος (πότε έγινε),
- οι ήρωες (ποιοι είναι),
- η εξέλιξη της ιστορίας (η αιτία του γεγονότος, τα προβλήματα που εμφανίστηκαν, η λύση της ιστορίας).

Επίσης, να θυμάσαι ότι:

- Ο αφηγητής (δηλαδή εσύ), συμμετέχει στα γεγονότα γι' αυτό και αφηγείται την ιστορία σε α' πρόσωπο.

- Χρησιμοποιείς κυρίως παρελθοντικούς χρόνους (παρατατικό και αόριστο συνήθως) ή ιστορικό ενεστώτα για μεγαλύτερη ζωντάνια στην αφήγηση.
- Επίσης, χρονικές προτάσεις, επιρρήματα και λέξεις ή φράσεις που δείχνουν χρόνο. Καλό θα είναι να ακολουθείς και τη χρονική σειρά των γεγονότων.
- Ακόμα αιτιολογικές προτάσεις όταν θα θελήσεις να δηλώσεις την αιτία του γεγονότος.
- Και τέλος θα πρέπει να χρησιμοποιήσεις επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς (ιδίως αν περιγράψεις ταυτόχρονα κάτι) και να κλείσεις την ιστορία με τις σκέψεις και τα συναισθήματά σου σχετικά με το γεγονός που αφηγείσαι.

Σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο αναφέρουμε λεπτομέρειες της ιστορίας. Ηχογραφούμε τις αφηγήσεις.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Τα σχολικά βιβλία καλό είναι στην ψηφιακή τους μορφή να εμπλουτιστούν και με διευθύνσεις στο διαδίκτυο οι οποίες προτείνεται να έχουν εκπαιδευτικό χαρακτήρα και να είναι ταυτόχρονα ελκυστικές. Σίγουρα αντλούνται από το [Ψηφιακό Σχολείο](#) πολύ χρήσιμες πληροφορίες. Ίσως η αφόρμηση σε ένα μελλοντικό σενάριο καλό θα ήταν να ξεκινά από το Ψηφιακό Σχολείο. Τα εμπλουτισμένα ψηφιακά βιβλία της Νεοελληνικής Γλώσσας μπορεί να αποτελέσουν γνήσια καινοτομία προς την κατεύθυνση των νέων τύπων γραμματισμού. Η αναπλαισίωση αυτή προϋποθέτει βέβαια κάθετη ανάγνωση του βιβλίου.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες έδωσαν τη δυνατότητα να συζητηθούν επί της ουσίας σοβαροί προβληματισμοί γύρω από το μάθημα Γλώσσα. Μέσα από τις αποστολές που ανέλαβαν τα παιδιά διαπίστωσαν ότι το ρήμα δεν είναι ένα κενό γράμμα στη

γραμματική που πρέπει να μάθουν υποχρεωτικά, αλλά είναι μέρος της καθημερινής δράσης, κίνησης, σκέψης και έκφρασης. Με τις ποικίλες δραστηριότητες διαφάνηκε η αυτενέργεια των παιδιών, η ικανότητά τους να ελέγχουν, να κρίνουν, ενώ οπλίστηκαν με δεξιότητες, εμπειρίες και στάσεις που θα τα καταστήσουν έτοιμα να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις στο μέλλον. Αρκετοί προβληματισμοί τέθηκαν και έδωσαν στην εκπαιδευτικό αφορμές για ανατροφοδότηση και επανασχεδιασμό μελλοντικών σεναρίων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bal, M. 2004. *Narratology: Introduction to the theory of narrative*. Toronto: University of Toronto Press.
- Bruner, J. 1997. *Πράξεις νοήματος* (μτφρ. Γ. Καλομοίρης & Ή. Ρόκου). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Bruner, J. 2004. *Δημιουργώντας ιστορίες: Νόμος, Λογοτεχνία, Ζωή* (μτφρ. Γ. Κουγιουμτζάκης, Κ. Πολυδάκη & Β. Τσούρτου). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- DiSessa, A. 2000. *Changing minds*. Cambridge, MA.: MIT Press.
- Mandler, J. 1984. *Stories, scripts and scenes: aspects of schema theory*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Stein, N.L. 2001. Η ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών να λένε ιστορίες, στο Σ. Βοσνιάδου (επιμ.), *Κείμενα Εξελικτικής Ψυχολογίας*, Α' τόμος: Γλώσσα. Αθήνα: Gutenberg.
- Vygotsky, L. 1993. *Σκέψη και γλώσσα* (μτφρ. Α. Ροδή). Αθήνα: Γνώση.
- Vygotsky, L. 1997. *Νους στην κοινωνία: Η ανάπτυξη των ανώτερων ψυχολογικών διαδικασιών*, επιμ. Στ. Βοσνιάδου (μτφρ. Στ. Βοσνιάδου & Ά. Μπίμπου). Αθήνα: Gutenberg.
- Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της*

*Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο
Ελληνικής Γλώσσας.*